

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

4 iunie 2015*

„Trimitere preliminară — Fiscalitate — Directiva 92/83/CEE — Accize — Bere — Articolul 4 — Mici fabrici de bere independente — Acciză redusă — Condiții — Absența unei producții sub licență — Producție conform unui procedeu de fabricație aparținând unui terț și autorizat de acesta — Utilizare autorizată a mărcilor acestui terț”

În cauza C-285/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour de cassation (Franța), prin decizia din 3 iunie 2014, primită de Curte la 11 iunie 2014, în procedura

Directeur général des douanes et droits indirects,

Directeur régional des douanes et droits indirects d’Auvergne

împotriva

Brasserie Bouquet SA,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul C. Vajda (raportor), președinte de cameră, domnii A. Rosas și E. Juhász, judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Brasserie Bouquet SA, de F. Molinié, avocat;
- pentru guvernul francez, de J.-S. Pilczer și de D. Colas, în calitate de agenți;
- pentru guvernul elen, de K. Nasopoulou, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de F. Dintilhac și de M. Wasmeier, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

* Limba de procedură: franceza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (2) din Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice (JO L 316, p. 21, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 152).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Directeur général des douanes et droits indirects (directorul general al vămirilor și impozitelor indirecte) și Directeur régional des douanes et droits indirects d’Auvergne (directorul regional al vămirilor și impozitelor indirecte din Auvergne), pe de o parte, și Brasserie Bouquet SA (denumită în continuare „Brasserie Bouquet”), pe de altă parte, în legătură cu aplicarea accizei reduse la berea produsă de aceasta în cursul anilor 2007-2010.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Al treilea, al șaptelea și al șaptesprezecelea considerent ale Directivei 92/83 au următorul cuprins:
„[...] pentru buna funcționare a pieței interne, trebuie stabilite definiții comune pentru toate produsele în cauză; [...] în cazul berii produse în mici fabrici de bere independente și al alcoolului etilic produs în distilerii mici, sunt necesare soluții comune care să permită statelor membre să aplice cote reduse ale accizelor la aceste produse;

[...]

[...] în cazul în care statelor membre li se permite aplicarea unor accize reduse, acestea nu trebuie să aibă drept efect denaturarea concurenței în interiorul pieței interne;”
- 4 Articolul 4 din Directiva 92/83 prevede:
„(1) Statele membre pot aplica accize reduse, care pot fi diferențiate în funcție de producția anuală a fabricilor de bere în cauză, la berea produsă de fabricile mici independente, între limitele:

— accizele reduse nu se aplică întreprinderilor producătoare de mai mult de 200 000 hl de bere pe an;

— accizele reduse, care pot fi sub acciza minimă, nu se stabilesc la mai mult de 50 % sub acciza națională standard.

(2) În sensul accizelor reduse, termenul «mici fabrici de bere independente» se referă la o fabrică de bere independentă din punct de vedere legal și economic de orice altă fabrică de bere și care folosește clădiri separate din punct de vedere fizic de orice altă fabrică de bere și care nu lucrează sub licență. Totuși, atunci când două sau mai multe fabrici de bere mici cooperează, iar producția lor anuală totală nu depășește 200 000 hl, aceste fabrici de bere pot fi considerate o mică fabrică de bere independentă separată.

(3) Statele membre se asigură că orice cotă redusă pe care o stabilesc se aplică, de asemenea, berii livrate pe teritoriul lor de către mici fabrici de bere situate în alte state membre. Se mai asigură, în special, că niciunei livrări individuale din alt stat membru nu i se aplică o acciză mai mare decât echivalentul său național.”

Dreptul francez

- 5 Articolul 178-0 bis A din anexa III la code général des impôts (Codul fiscal general), care transpune articolul 4 din Directiva 92/83, are următorul cuprins:

„Pentru aplicarea cotelor reduse ale impozitului specific menționate la al cincilea-al optulea paragraf al articolului 520 A punctul I litera a din Codul fiscal general, o mică fabrică de bere independentă se referă la o fabrică de bere stabilită într-un stat membru al Comunității Europene care respectă următoarele criterii cumulative:

- 1° produce anual mai puțin de 200 000 hl de bere;
- 2° este independentă din punct de vedere juridic și economic de orice altă fabrică de bere;
- 3° folosește clădiri separate din punct de vedere fizic de orice altă fabrică de bere;
- 4° nu lucrează sub licență.

Atunci când două sau mai multe fabrici de bere mici cooperează, iar producția lor anuală totală nu depășește 200 000 hl, aceste fabrici de bere pot fi considerate o mică fabrică de bere independentă separată.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 6 Brasserie Bouquet administrează un restaurant în care vinde berea pe care ea însăși o produce.
- 7 Această producție respectă o convenție din 10 decembrie 1998, denumită „Contrat d’affiliation au «Cercle des 3 brasseurs»” (Contract de afiliere la „Cercul celor 3 producători de bere”) și încheiată cu ICO 3B SARL (denumit în continuare „contractul de afiliere”). Potrivit contractului de afiliere, ICO 3B SARL a autorizat Brasserie Bouquet să îi utilizeze mărcile și emblema „LES 3 BRASSEURS” și s-a angajat să îi comunice know-how-ul și să îi furnizeze, printre altele, drojdia de bere.
- 8 În schimb, Brasserie Bouquet trebuie să respecte obligațiile care figurează într-un document intitulat „Bible du Cercle des 3 brasseurs” (Biblia Cercului celor 3 producători de bere), care conține precizări cu privire, printre altele, la respectivul know-how și la procedeul de fabricație într-o mică fabrică de bere. Din contractul de afiliere reiese de asemenea că Brasserie Bouquet are obligația de a se aproviziona, cu anumite produse, exclusiv de la ICO 3B SARL și că trebuie să îi plătească acesteia o sumă cu titlu de taxă de intrare în „Cercul celor 3 producători de bere”, precum și o sumă forfetară lunară.
- 9 Întrucât a apreciat că îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 178-0 bis A din anexa III la Codul fiscal general în calitate de mică fabrică de bere independentă, Brasserie Bouquet a declarat cantitățile de bere produse în unitatea sa la administrația vămilor pe baza cotei reduse a accizei prevăzute la articolul 520 A punctul I litera a din Codul fiscal general.
- 10 Respectiva administrație a notificat societății Brasserie Bouquet o decizie de rectificare prin care contesta aplicarea acestei cote reduse pentru perioada cuprinsă între decembrie 2007 și noiembrie 2010 și i-a adresat ulterior o înștiințare de plată cu privire la suma pe care o solicita.
- 11 Întrucât i-a fost respinsă reclamația administrativă, iar ulterior acțiunea la tribunal de grande instance de Clermont-Ferrand (Tribunalul de Mare Instanță Clermont-Ferrand), Brasserie Bouquet a declarat apel la cour d’appel de Riom (Curtea de Apel Riom), care i-a admis apelul. Administrația vămilor a atacat cu recurs această decizie la Cour de cassation (Curtea de Casație).

- 12 Această din urmă instanță arată că, în lumina condițiilor prevăzute la articolul 4 din Directiva 92/83 pentru ca o fabrică de bere să poată fi calificată drept mică fabrică de bere independentă și, prin urmare, să beneficieze de acciza redusă, se impune, în vederea soluționării litigiului cu care este sesizată, să se stabilească ce se înțelege prin condiția de a nu lucra „sub licență”, astfel cum figurează aceasta la articolul 4 alineatul (2).
- 13 În aceste împrejurări, Cour de cassation a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:
- „Articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83 trebuie interpretat în sensul că producția sub licență se referă exclusiv la producția sub licența de exploatare a unui brevet sau a unei mărci sau poate fi interpretat în sensul că producția sub licență înseamnă producția conform unui procedeu de fabricație aparținând unui terț și autorizat de acesta?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 14 După cum subliniază guvernul francez și Comisia Europeană în observațiile lor scrise, întrebarea preliminară, astfel cum a fost formulată de instanța de trimitere, propune două posibile interpretări ale noțiunii de producție „sub licență” în sensul articolului 4 alineatul (2) din Directiva 92/83, în condițiile în care contractul de afiliere conține elemente care intră sub incidența acestor două interpretări. Astfel, în temeiul acestui contract, Brasserie Bouquet este autorizată atât să utilizeze mărcile deținute de ICO 3B SARL, cât și să producă berea potrivit procedurii de fabricație care îi aparține acesteia.
- 15 Trebuie amintit că, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (a se vedea în special Hotărârea Le Rayon d’Or, C-151/13, EU:C:2014:185, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 16 În această privință, din motivarea cererii de decizie preliminară reiese că, în scopul soluționării recursului cu care este sesizată, instanța de trimitere are nevoie să știe dacă producția de bere în condiții precum cele prevăzute în contractul de afiliere constituie o producție „sub licență” în sensul articolului 4 alineatul (2) prima teză din Directiva 92/83.
- 17 Întrebarea adresată trebuie, prin urmare, înțeleasă în sensul că urmărește, în esență, să se stabilească dacă, în vederea aplicării accizei reduse la bere, condiția prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83, potrivit căreia fabrica de bere trebuie să nu lucreze sub licență, nu este îndeplinită dacă fabrica de bere în cauză își produce berea în conformitate cu un acord în temeiul căruia este autorizată să utilizeze mărcile și procedeul de fabricație ale unui terț.
- 18 În ceea ce privește noțiunea de producție „sub licență”, astfel cum figurează la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83, atât din al treilea considerent, cât și din titlul acestei directive rezultă că, pentru buna funcționare a pieței interne, aceasta urmărește să stabilească definiții comune pentru toate produsele în cauză și se înscrie în cadrul unei politici privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice. Pentru a garanta o aplicare uniformă a Directivei 92/83, interpretarea noțiunilor cuprinse în aceasta trebuie să fie autonomă, întemeiată pe formularea dispozițiilor în cauză, precum și pe obiectivele urmărite de respectiva directivă (a se vedea Hotărârea Glückauf Brauerei, C-83/08, EU:C:2009:228, punctul 21 și jurisprudența citată).

- 19 Pe de altă parte, întrucât prevede aplicarea unei accize reduse la berea produsă de micile fabrici de bere independente în anumite condiții, articolul 4 din Directiva 92/83 constituie o derogare de la aplicarea cotei standard a accizei la bere. Condițiile de aplicare a respectivei accize reduse trebuie să fie, în consecință, de strictă interpretare.
- 20 În ceea ce privește aceste condiții, alineatul (1) al articolului 4 menționat conține o condiție de ordin cantitativ, referitoare la o producție de bere anuală maximă a unei fabrici de bere de 200 000 hl de bere. Alineatul (2) al aceluiași articol 4, care prevede că o mică fabrică de bere independentă este o fabrică de bere independentă din punct de vedere juridic și economic de orice altă fabrică de bere, care folosește clădiri separate din punct de vedere fizic de orice altă fabrică de bere și care nu lucrează sub licență, prevede astfel o condiție de ordin calitativ, care se referă la caracterul independent al unei astfel de fabrici față de orice altă fabrică de bere (a se vedea în acest sens Hotărârea Gluckauf Brauerei, C-83/08, EU:C:2009:228, punctele 22-24).
- 21 Referitor la obiectivul Directivei 92/83 în ceea ce privește berea produsă în micile fabrici de bere independente, din al șaptelea și al șaptesprezecelea considerent ale acestei directive reiese că aceasta are în vedere adoptarea unor soluții comune care să permită statelor membre să aplice cote reduse ale accizelor la acest produs, evitând în același timp ca aceste accize reduse să aibă drept efect denaturarea concurenței în interiorul pieței interne. În consecință, directiva menționată urmărește să evite acordarea beneficiului unei asemenea reduceri a accizelor unor fabrici de bere a căror dimensiune și capacitate de producție ar putea genera astfel de denaturări (a se vedea în acest sens Hotărârea Gluckauf Brauerei, C-83/08, EU:C:2009:228, punctele 25 și 26).
- 22 În consecință, articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83 impune ca micile fabrici de bere a căror producție anuală de bere nu depășește 200 000 hl să fie cu adevărat independente de orice altă fabrică de bere atât în ceea ce privește structura lor juridică și economică, cât și în ceea ce privește structura de producție a acestora, dacă folosesc clădiri separate din punct de vedere fizic de cele ale oricărei alte fabrici de bere și nu lucrează sub licență (Hotărârea Gluckauf Brauerei, C-83/08, EU:C:2009:228, punctul 27).
- 23 Lipsa producției sub licență constituie astfel una dintre condițiile menite să garanteze că mica fabrică de bere în cauză trebuie să fie cu adevărat independentă în raport cu orice altă fabrică de bere. În consecință, noțiunea de producție „sub licență” trebuie interpretată în așa fel încât să includă producția de bere în temeiul oricărei forme de autorizație, din care să rezulte că mica fabrică de bere nu este complet independentă de terțul care i-a dat această autorizație. Această situație se regăsește în ceea ce privește autorizația de a exploata un brevet, o marcă sau un procedeu de producție care aparține acestui terț.
- 24 Rezultă că o fabrică de bere care se află într-o situație cum este cea a Brasserie Bouquet, care își produce berea în conformitate cu contractul de afiliere, nu îndeplinește condiția care figurează la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83 de a nu lucra sub licență. Astfel, pe de o parte, aceasta are, în temeiul contractului menționat, dreptul de a utiliza mărcile cocontractantului său. Pe de altă parte, aceasta este autorizată să își fabrice berea potrivit procedurii de producție care aparține societății ICO 3B SARL întrucât beneficiază, în conformitate cu contractul menționat, de know-how-ul acesteia astfel cum este acordat în documentul intitulat „Bible du Cercle des 3 brasseurs”, care conține, printre altele, descrierea procedurii și a metodelor de fabricație a berilor în mici fabrici de bere.
- 25 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că, în vederea aplicării accizei reduse la bere, condiția prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83, potrivit căreia fabrica de bere trebuie să nu lucreze sub licență, nu este îndeplinită dacă fabrica de bere în cauză își produce berea în conformitate cu un acord în temeiul căruia este autorizată să utilizeze mărcile și procedeu de fabricație ale unui terț.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 26 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

În vederea aplicării accizei reduse la bere, condiția prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice, potrivit căreia fabrica de bere trebuie să nu lucreze sub licență, nu este îndeplinită dacă fabrica de bere în cauză își produce berea în conformitate cu un acord în temeiul căruia este autorizată să utilizeze mărcile și procedeul de fabricație ale unui terț.

Semnături